

**Національний університет
"Чернігівський колегіум" імені Т.Г.Шевченка
Навчально-науковий інститут історії та соціогуманітарних
дисциплін імені О.М.Лазаревського
Кафедра права, філософії та політології**

СИЛАБУС

навчального курсу

ФІЛОСОФСЬКА АНТРОПОЛОГІЯ

Галузь знань - 03 Гуманітарні науки

Спеціальність - 033 Філософія

Освітній ступінь - Бакалавр

Форма навчання - Денна

Форма підсумкового контролю – екзамен

Викладач – Кислий Анатолій Олександрович - доктор філософських наук,
доцент, доцент кафедри філософії та культурології

Тел. 0674268906

E-mail - a.kysliy@ukr.net

Години консультації – понеділок 11.20.-12.40. (к.405)

Чернігів 2021-2022

Освітньо-кваліфікаційна програма	
Кількість кредитів	6
Рік навчання	4
Семестр	8
Компонент освітньої програми	Обов'язковий компонент (ОК)
Мова викладання	Українська
Формат курсу	Денна. Змішаний формат навчання очно-дистанційний
Опис дисципліни	
Загальна кількість годин	180
Обсяг курсу	46 годин аудиторних (з них: 30 годин лекцій; 16 годин практичних занять, 134 години самостійної роботи.
Мета курсу	Метою викладання навчальної дисципліни є: ознайомлення студентів з предметом, об'єктом, функціями, науковим статусом філософської антропології, з об'єктивними законами існування людини як біологічної та соціальної істоти; із основними теоретичними концепціями, які аналізують антропологічні особливості людини, її причини появи, спілкування та функціонування у суспільстві; вивчення основних антропологічних теорій, які сформувалися у процесі розвитку світової філософії; усвідомлення таких важливих життєвих чинників як воля, свобода, творчість, активність тощо.
Електронний ресурс	Zoom. Google Classroom.
Формування програмних компетентностей	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу. ЗК2. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями. ЗК3. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел. ЗК11. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. СК1. Усвідомлення сенсу філософії, її дисциплінарного розмаїття та місця в системі культури.
Програмні результати навчання	ПР4. Аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальногуманітарної проблематики. ПР11. Вміти аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки. ПР13. Критично оцінювати власну позицію та знання, порівнювати і перевіряти отримані результати. ПР15. Мати навички ведення інтелектуальних дискусій на засадах діалогу, відкритості й толерантності. ПР16. Вміти застосовувати загальногуманітарні та філософські знання в різних сферах життєдіяльності.

Програма та структура навчальної дисципліни												
Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	с	ла б.	нд .	с. р.		л	с	лаб.	нд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Історичний розвиток філософсько-антропологічних ідей												
Тема 1. Філософська антропологія як теоретична дисципліна.	7	2				5						
Тема 2. Антропологічні ідеї в культурі та філософії Стародавнього світу.	8	2	1			5						
Тема 3. Середньовічні та ренесансні філософсько-антропологічні вчення.	8	2	1			5						
Тема 4. Концепції людини у філософії Нового часу.	8	2	1			5						
Тема 5. Сучасна філософська антропологія.	9	2	1			6						
Разом за змістовим модулем 1	40	10	4			26						
Змістовий модуль 2. Буття та сутність людини												
Тема 6. Філософське осмислення людини: основні підходи	9	2	2			5						
Тема 7. Багатомірність людського буття та сутності людини.	9	2	2			5						

Тема 8. Особистісні виміри людського буття.	9	2	2			5							
Тема 9. Гуманізм і дегуманізація світу.	9	2				7							
Тема 10. Повсякденність у бутті людини	10	2				8							
Разом за змістовим модулем 2.	46	10	6			30							
Змістовий модуль. 3 Людські екзистенціали													
Тема 11. Сенс і цінність життя людини.	9	2	2			5							
Тема 12. Філософія любви.	9	2	2			5							
Тема 13. Діяльність і праця як модули людського існування.	9	2	2			5							
Тема 14. Тілесність людини.	9	2				7							
Тема 15. Філософське осмислення смерті.	10	2				8							
Разом за змістовим модулем 3.	46	10	6			30							
Разом	180	30	16			86							
Літературні джерела	<p>Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Арцишевський Р. А. Філософська антропологія (філософія людини) : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. - Луцьк, 2011 . - Ч. 1-2. - 2011. 2. Барулин В.С. Социально-философская антропология. Человек и общественный мир: учеб. пособие для студ. вузов. – М., 2007. 3. Булатов М.О., Загороднюк В.П., Малеев К.С., Солонько Л.А. Філософська антропологія в контексті сучасної епохи. – К.: Стилос, 2001. 4. Вальверде К. Философская антропология / Г. Вдовина (пер.с исп.). – М., 2000. 5. Головка Б.А. Філософська антропологія: Навч. посібник / Національний аграрний ун-т. – К., 1997. 												

6. Губин В.Д., Некрасова Е.Н. Философская антропология: Учеб. пособие для вузов. – М., 2000.
  7. Гуревич П.С. Философская антропология: Учеб. пособие. – М., 1997.
  8. Моторина Л.Е. Философская антропология: Учеб. пособие для студ. вузов. – М., 2003.
  9. Окса М. М. Західноєвропейська філософська антропология: категоріальний аспект : [монографія] - Мелітополь, 2015. - 114 с.
  10. Философская антропология: Учеб. пособие. – М., 2005.
  11. Філософська антропология в контексті сучасної епохи / Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди НАН України. – К., 2001.
  12. Філософська антропология: екзистенціальні проблеми / В. І. Шинкарук [та ін.] ; НАН України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди. - К. : Педагогічна думка, 2000. - 286 с.
  13. Хамитов Н.В. Философия человека: от метафизики к метаантропологии. – К., 2002.
  14. Хамитов Н. Философия: бытие, человек, мир. – 3-е издание, исправленное и дополненное. – К., 2016
  15. Хамітов Н. В.. Філософська антропология: актуальні проблеми. Від теоретичного до практичного повороту : [монографія] / Н. В. Хамітов. - Київ : КНТ, 2017. - 394 с.
- Додаткова**
1. Агацци Э. Человек как предмет философии // Вопросы философии. - 1989. - №2.
  2. Буржуазная философская антропология XX в. - М., 1986.
  3. Буття людини, природа та соціум: соціально-філософські виміри. - Харків-Бердянськ, 1998. - 79 с.
  4. Быстрицкий Е.К. Бытие человека в культуре. - К., 1992.
  5. Григорьян Б.Т. Человек: Его положение и призвание в современном мире. - М., 1986.
  6. Железнов Ю.Д. Природа человека и общества. - М., 1996. - 195 с.
  7. Леві-Строс К. Структурна антропология. – К., 2000. – с. 34-57, 325-360.
  8. Лекторский В.А. Идеалы и реальность гуманизма // Вопросы философии. - 1994. - №6.
  9. Марков Б. Философская антропология. – СПб., - 1997.
  10. Маркузе Г. Эрос и цивилизация. – К.: “ИСА” 1995.
  11. Нестеренко В.Г. Вступ до філософії: Онтологія людини. - К.: Абрис. 1995. - 335 с.
  12. Поликарпов В.С., Поликарпова В.А. Феномен человека - вчера и завтра. - Ростов н/Д: Феникс, 1996. - 572 с.
  13. Проблема человека в западной философии: Сб. филос. текстов. - М., 1988.
  14. Проблема человека в современной религиозной и мистической литературе. - М., 1988.
  15. Смирнов И.П. Человек человеку - философ. - СПб.: Алетейя, 1999. 369 с
  16. Социальная философия и философская антропология. –

	<p>М., 1995.</p> <p>17. Феномен человека. Антология. – 1995.</p> <p>18. Філософська антропологія, психоаналіз та арт-терапія : перспективність взаємодії: підхід філософської антропології як метаантропології: збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції, 30 – 31 березня 2016 р. / За ред. Хамітова Н.В. – К. : Інтерсервіс, 2016. – 206 с</p> <p>19. Философия человека: Традиции и современность. - М., 1991. - Ч.1-3.</p> <p>20. Хамітов Н., Гармаш Л., Крилова С. Історія філософії: Проблема людини: Навч. посібник. - К.: Наук.думка. 2000. - 272 с.</p> <p>21. Хамитов Н., Крылова С., Розова Т., Минева С., Лютый Т. Философская антропология: словарь. 3-е издание. – К.: КНТ, 2016. – 456 с</p> <p>22. Человек. Мыслители прошлого и настоящего о его жизни, смерти и бессмертии. XIX век. – М., - 1995.</p> <p>Інформаційні ресурси в Інтернеті:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. www.nbuv.gov.ua - Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського 2. http://www.journal-discourse.com/uk/ - Освітній дискурс: збірник наукових праць 3. http://www.xpa-spb.ru/index.html - Центр християнської психології и антропології 4. http://ru.wikipedia.org 5. http://cyberleninka.ru/article/c/filosofiya 6. http://filosof.historic.ru/ 7. https://www.gumer.info/bogoslov_Buks/Philos/index_philos.php - Библиотека Гумер - філософія
<p>Політика дисципліни та оцінювання</p>	<p>Студент має право:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями провідних засад предмету, змісту першоджерел; - вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять; - відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку; - отримати індивідуальні консультації у викладача. <p>Студент зобов'язаний:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин; - брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача; - виконати індивідуальне завдання - самостійну роботу, підготовка якої є обов'язковою умовою допуску до екзамену. Студент, який не підготував самостійну роботу, до екзамену не допускається. - набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум

	<p>35 балів.</p> <p>Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж двох тижнів після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальних графік відвідування тощо).</p> <p>Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (https://drive.google.com/file/d/1YOj2QK3xW-03evO8Tkg1o3ZKUAbBL-VH/view)). У процесі навчання та при підготовці самостійної роботи, виконанні індивідуальних завдань, забороняються плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування, хабарництво.</p> <p>Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.</p>																												
<p>Навчальні методи та техніки, які будуть використуватися під час викладання курсу</p>	<p>Словесний (пояснення, розповідь, лекція, дискусія); наочний (ілюстрації, демонстрації); робота з книгою (читання, конспектування, вивчення, реферування, цитування, виклад, складання плану); відео-методи (перегляд); практичний. Робота в бібліотеці та з науковими інтернет-джерелами. Підготовка презентацій, індивідуальних навчально-дослідних завдань. Аналіз відео-метаріалів. Робота в системі Zoom та GoogleClassroom.</p>																												
<p>Оцінювання</p>	<p style="text-align: center;">Шкала оцінювання</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Сума балів за всі види навчальної діяльності</th> <th rowspan="2">Оцінка за шкалою ECTS</th> <th colspan="2">Оцінка за національною шкалою</th> </tr> <tr> <th>для екзамену, курсової роботи (проекту), практики</th> <th>для заліку</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90 – 100</td> <td>A</td> <td>відмінно</td> <td rowspan="5" style="text-align: center;">зараховано</td> </tr> <tr> <td>83 – 89</td> <td>B</td> <td rowspan="2" style="text-align: center;">добре</td> </tr> <tr> <td>75 – 82</td> <td>C</td> </tr> <tr> <td>68 – 74</td> <td>D</td> <td rowspan="2" style="text-align: center;">задовільно</td> </tr> <tr> <td>60 – 67</td> <td>E</td> </tr> <tr> <td>35 – 59</td> <td>Fx</td> <td>незадовільно з можливістю повторного складання</td> <td>не зараховано з можливістю повторного складання</td> </tr> <tr> <td>0 – 34</td> <td>F</td> <td>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> <td>не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> </tr> </tbody> </table> <p>A</p>	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку	90 – 100	A	відмінно	зараховано	83 – 89	B	добре	75 – 82	C	68 – 74	D	задовільно	60 – 67	E	35 – 59	Fx	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS			Оцінка за національною шкалою																									
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку																										
90 – 100	A	відмінно	зараховано																										
83 – 89	B	добре																											
75 – 82	C																												
68 – 74	D	задовільно																											
60 – 67	E																												
35 – 59	Fx	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання																										
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни																										